

Bijlage 3: Overzicht sectoren toegang betalingsverkeer

De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) geeft aan dat er geen sprake is van categorale uitsluiting van toegang tot het betalingsverkeer. Onder categorale uitsluiting versta ik dat één bank een volledige klantengroep of specifiek deel van klantengroep weigert. De redenen hiervoor kunnen divers zijn. Daarnaast hoort het ministerie van Financiën (FIN) geluiden van sectoren dat banken hen weigeren om commerciële redenen. De onderliggende redenen hiervoor kunnen divers zijn. Hier valt bijvoorbeeld onder dat de kosten niet opwegen tegen de baten of de marktpositie van een bank in een bepaalde sector. Deze bijlage bevat een overzicht van de sectoren die problemen ervaren, de mogelijke oorzaken hiervan en welke stappen worden ondernomen om toegang tot het betalingsverkeer te waarborgen voor de specifieke sectoren.

Sector	Waarom kunnen bepaalde klanten binnen deze sector moeilijkheden ervaren bij toegang tot het betalingsverkeer?		Welke stappen ondernemen we om de toegang tot bankrekeningen voor bonafide klanten te waarborgen binnen deze groep?
Adult entertainmentsector (online)	<p><i>Wwft</i></p> <ul style="list-style-type: none"> De NVB geeft aan dat banken misbruik van het financieel systeem dienen te voorkomen voor het gronddelict voor witwassen, uitbuiting. Daardoor ervaart de klantengroep beperkingen. 	<p><i>Anders</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Mogelijk niet passend binnen de waarden en/of het ESG-beleid van individuele banken; Mogelijk sprake van reputatierisico's voor sommige banken; en Correspondent relaties¹ kunnen als voorwaarde hanteren dat hun Nederlandse zakelijke relatie deze sector niet bedient. 	<p>FIN begrijpt dat deze sector problemen ervaart bij de toegang tot betalingsverkeer op basis van de hier links beschreven signalen. Indien er vanuit de sector behoefte aan is, kan een gespreksreeks opgestart worden om de ervaren problematiek te bespreken en oplossingsrichtingen te zoeken.</p> <p>FIN, DNB en NVB zijn in gesprek over de rol van banken bij het voorkomen van misbruik van het financiële systeem voor gronddelicten voor witwassen (waaronder uitbuiting).</p>
Agro-/transportsector	<p><i>Wwft</i></p>	<p><i>Anders</i></p>	<p>FIN begrijpt dat deze sector problemen ervaart bij de toegang tot betalingsverkeer, maar weet niet precies waar dit in zit. Indien er vanuit de sector behoefte aan is, kan een gespreksreeks worden opgestart worden om de ervaren problematiek te verkennen en oplossingsrichtingen te zoeken.</p>

Automotive (voornamelijk in de grensstreek en occasions verkopers) ²	<i>Wwft</i> <ul style="list-style-type: none"> • Contante geldstromen waarvan de herkomst niet of beperkt kan worden vastgesteld (met name bij de internationale autohandel); • Eerdere strafbare feiten door enkele autohandelaren (btw-carrousel fraude) waardoor sommige banken terughoudend zijn om een zakelijke relatie aan te gaan met bedrijven uit deze sector. 	<i>Anders</i> <ul style="list-style-type: none"> • Kostenimpact bij relatief kleinere ondernemingen. 	De NVB heeft verschillende werksessies gehad met de BOVAG, onder andere over risicodifferentiatie binnen de sector, zelfregulatie en communicatie. Het streven is om rond de zomer concrete afspraken te maken.
Betaalinstellingen (PSP's en MTO's)	<i>Wwft</i> <ul style="list-style-type: none"> • Afbakening van de poortwachtersrol tussen betaalinstellingen en banken. De vraag hierbij is hoe ver banken gaan in onderzoek naar de klanten van de betaalinstellingen. 	<i>Anders</i> <ul style="list-style-type: none"> • ESG-beleid⁴ van individuele banken kan indirect gevolgen hebben voor betaalinstellingen.⁵ 	De NVB, de Betaalvereniging en De Nederlandsche Bank (DNB) zijn in gesprek over de knelpunten die banken en betaalinstellingen ervaren in de overlap in het cliëntenonderzoek. Vervolg en concrete acties staan gepland voor april 2023. Nederland heeft richting de Europese Commissie aangegeven dat er duidelijkere criteria nodig zijn over wanneer een bank een rekening voor een betaalinstelling mag weigeren. ³
Coffeeshops	<i>Wwft</i> <ul style="list-style-type: none"> • Contante geldstromen waarvan de herkomst niet of beperkt kan worden vastgesteld; • NVB geeft aan dat banken lastig kunnen achterhalen 	<i>Anders</i> <ul style="list-style-type: none"> • Correspondent relaties kunnen als voorwaarde hanteren dat hun Nederlandse zakelijke relatie deze sector niet mag bedienen. De bank 	De sector overweegt momenteel de introductie van een keurmerk. Dit zou het cliëntenonderzoek mogelijk vereenvoudigen. De sector, de NVB, DNB en FIN zullen zien in hoeverre deze oplossingsrichting adequaat is. Hiervoor is samenwerking en gedeelde vervolgacties vanuit de coffeeshop brancheverenigingen nodig.

¹ Correspondent relaties zijn financiële instellingen waarmee een Nederlandse bank een zakelijke relatie heeft, om transacties in het internationale betalingsverkeer te verwerken. Dit kan bijvoorbeeld een buitenlandse bank zijn.

	<p>waar contant geld aan wordt besteed;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beperkte transparantie van de eigendomsstructuur en bestuurders met (strafrechtelijke) antecedenten; en • Individuele bank stelt soms beperkingen bij contante geldopname, omdat de bank door de illegale inkoop via de achterdeur (vanwege het gedoogbeleid) indirect zou bijdragen aan de inkoop van cannabis. 	<p>dient de klantengroep dan uit te sluiten.</p>	
<p>Telers (experiment gesloten coffeeshopketen)</p>	<p><i>Wwft</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bron van middelen en/of herkomst van vermogen is onvoldoende inzichtelijk; • Aangeleverde informatie is onvolledig of reactie op aanvullende informatie blijft uit; • Eigendomsstructuur en/of positie van investeerders onvoldoende transparant • Strafrechtelijke antecedenten en andere gedragingen van betrokken partijen die bank kan bedienen 	<p><i>Anders</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mogelijk niet passend binnen de waarden en/of het ESG-beleid van individuele banken; • Gecombineerde aanvraag van producten (krediet i.c.m. betaalrekening), kan leiden tot extra benodigde informatie; en • Correspondent relaties kunnen als voorwaarde hanteren dat hun Nederlandse zakelijke relatie deze sector niet mag bedienen. De bank dient de klantengroep dan uit te sluiten. 	<p>Telers hebben informatie ontvangen van de NVB over welke gegevens een bank nodig heeft bij het cliëntenonderzoek.</p> <p>Er is afgesproken dat banken in principe binnen zes weken reageren op de aanvraag van een bankrekening. Een afwijzing zal gepaard gaan met een toelichting op de afwijzingsgrond.⁶</p>
<p>² Zie ook: Kamerstukken II, 2021-2022, 3813, nr. 29 ³ Kamerstukken II, 2021-2022, 3813, nr. 29 ⁴ ESG staat voor Environmental (milieu), Social (maatschappij) en Governance (bestuur). In algemene zin verwacht het kabinet van Nederlandse bedrijven dat zij in lijn met de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen (OESO-richtlijnen) en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs) ondernemen. Dit betekent dat zij de risico's voor mens en milieu in hun waardeketen in kaart brengen, hun invloed aanwenden om deze risico's te voorkomen of aan te pakken, en hierover verantwoording afleggen. ⁵ Een betaalinstelling heeft ook een relatie met een bank en dient rekening te houden met de voorwaarde van de bank en dient rekening te houden met de voorwaarde van de bank en dient rekening te houden met de voorwaarde van de bank</p>	<p><i>Wwft</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Verschillende inzichten ten aanzien van de risicodifferentiatie binnen de sector; • Afbakening van de poortwachtersrol van cryptodienstverleners en banken. De vraag is hoe ver banken moeten gaan in onderzoek naar de 	<p><i>Anders</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe regelgeving voor deze sector (MiCAR) vanaf eind 2024 kan volgens NVB mogelijk invloed hebben. Dit dient nog bekeken te worden. 	<p>De NVB is in gesprek met deze sector, andere, over de mogelijkheid tot zelfregulering. Ook zijn er door verschillende</p>

	<p>cliënten van de cryptodienstverleners;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzicht in bron van middelen en traceerbaarheid betaalstromen; • Huidige beperkte regulering en controlemechanismen; en • Anonimiteit verhindert inzicht in eigendom. 		<p>partijen in de sector al stappen gezet op gebied van kennisopbouw. Naar verwachting zijn er rond de zomer concrete afspraken.</p> <p>DNB heeft middels een artikel verduidelijkt dat het gegeven dat een sector een hoog witwasrisico heeft niet betekent dat elke individuele klant per definitie een hoog witwasrisico heeft.⁷</p>
G-rekeningen ⁸	<i>Wwft</i>	<i>Anders</i>	FIN is in gesprek met de Belastingdienst en EZK over wat de specifieke problematiek is.
Gokindustrie (automaten)	<p><i>Wwft</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Contante geldstromen waarvan de herkomst niet of beperkt kan worden vastgesteld. 	<p><i>Anders</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mogelijk niet passend binnen de waarden en/of het ESG-beleid van individuele banken; • Correspondent relaties kunnen als voorwaarde hanteren dat hun Nederlandse zakelijke relatie deze sector niet bedient. De bank dient de klantengroep dan uit te sluiten. 	<p>De industrie rondom kansspelautomaten is gereguleerd door de wet op kansspelen.</p> <p>FIN begrijpt dat deze sector problemen ervaart bij de toegang tot betalingsverkeer op basis van de hier links beschreven signalen. Indien er vanuit de sector behoefte aan is, kan een gespreksreeks opgestart worden om de ervaren problematiek te bespreken en oplossingsrichtingen te zoeken.</p>
Gokindustrie (online)	<p><i>Wwft</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzicht in bron van middelen en traceerbaarheid betaalstromen. 	<p><i>Anders</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mogelijk niet passend binnen de waarden en/of het ESG-beleid van individuele banken; 	<p>FIN begrijpt dat deze sector problemen ervaart bij de toegang tot betalingsverkeer op basis van de hier links beschreven signalen. Indien er vanuit de sector behoefte aan is, kan een gespreksreeks opgestart worden om de ervaren problematiek te bespreken en oplossingsrichtingen te zoeken.</p>

⁶ Een afwijzing door een bank betekent niet dat de teler het experiment moet verlaten en dat een nieuwe teler voor het experiment wordt aangewezen. Het staat de teler vrij om bij een andere (buitenlandse) bank een rekening aan te vragen.

		<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijk sprake van reputatierisico's voor sommige banken; en • Correspondent relaties kunnen als voorwaarde hanteren dat hun Nederlandse zakelijke relatie deze sector niet bedient. De bank dient de klantengroep dan uit te sluiten. 	
Handelaren in edelmetalen en juweliers	<i>Wwft</i>	<i>Anders</i>	De NVB werkt samen met de sector aan gerichte voorlichting over de poortwachtersrol van banken bij deze sector. Daarnaast vinden er gesprekken plaats over risicodifferentiatie.
	<ul style="list-style-type: none"> • Contante geldstromen (waaronder grote coupures) waarvan de herkomst niet of beperkt kan worden vastgesteld. 		
Horeca	<i>Wwft</i>	<i>Anders</i>	De NVB voert gesprekken met de sector over de risico-indicatoren en contante geldstromen. De NVB geeft aan behoefte te hebben aan nadere informatie en verdieping van de sector.
	<ul style="list-style-type: none"> • Contante geldstromen waarvan de herkomst niet of beperkt kan worden vastgesteld; • Banken geven aan gebruik te maken van het Handelsregister bij het cliëntenonderzoek en moeilijkheden te ervaren omdat de data niet actueel is;⁹ en • Horeca is een breed begrip. de NVB geeft aan dat banken moeite hebben om de precieze activiteit van de klant vast te stellen. 		
<p>⁷ Nadere duiding hoogrisicosectoren in de integriteitsrisico-uitvraag (dnb.nl).</p>			
Metaal- en recyclinghandel	<i>Wwft</i>	<i>Anders</i>	<p>FIN begrijpt dat deze sector problemen ervaart bij de toegang tot betalingsverkeer op</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Contante geldstromen waarvan de (internationale) herkomst niet of beperkt kan worden vastgesteld. 		
<p>⁸ De problemen die (buitenlandse) ondernemers werkzaam in de uitzendbranche en bouwbranche ervaren met het verkrijgen van een G-rekening. Zie ook verder: G-rekening (belastingdienst.nl).</p>			

			basis van de hier links beschreven signalen. Indien er vanuit de sector behoefte aan is, kan een gespreksreeks opgestart worden om de ervaren problematiek te bespreken en oplossingsrichtingen te zoeken.
Militaire industrie	<i>Wwft</i>	<i>Anders</i>	Uit overleg tussen de NVB, FIN en het ministerie van Defensie bleek dat er geen problemen zijn met de toegang tot het betalingsverkeer in deze sector. Een aandachtspunt is de situatie van toeleveranciers aan het ministerie van Defensie. NVB kijkt hier naar. Verder hanteren enkele banken restricties vanuit ESG-overwegingen. Er wordt weer contact opgenomen met de NVB, indien de sector toch problemen ervaart.
Moslimorganisaties (waaronder moskeeën)	<i>Wwft</i>	<i>Anders</i>	Moslimorganisaties geven aan discriminatie en wantrouwen te ervaren in de toegang tot en behoud van betaalrekeningen. Daarnaast geven zij aan onterecht geassocieerd te worden door banken met terrorismefinanciering en moslimextremisme. De NVB, DNB en FIN zijn in gesprek met de vertegenwoordigers van moskeeën en moslimorganisaties om de problematiek te bespreken en oplossingsrichtingen te verkennen.
	<ul style="list-style-type: none"> Negatieve (soms niet gerelateerde) berichten in de media worden meegenomen als hoger risico indicator door de banken; en Grote sommen contant geld waarvan de herkomst niet of beperkt kan worden vastgesteld. Binnen moskeeën worden veel donaties in contant gedaan. 		
Nederlanders in het buitenland (waaronder het Caribisch deel van het Koninkrijk)	<i>Wwft</i>	<i>Anders</i>	FIN begrijpt dat deze sector problemen ervaart bij de toegang tot betalingsverkeer op basis van de hier links beschreven signalen. Indien er vanuit de sector behoefte aan is, kan een gespreksreeks opgestart worden om de ervaren problematiek te bespreken en oplossingsrichtingen te zoeken.
	<ul style="list-style-type: none"> Transacties gerelateerd aan hoogrisicolanden dienen verscherpt onderzocht te worden. De de registratie van de verscherpte onderzoek wisselt en hangt onder meer af van het transactieprofiel. 	<ul style="list-style-type: none"> In sommige landen is een vergunning nodig om daar actief te zijn. Banken leggen deze verplichting anderszits (bank dient een vergunning te hebben om een cliënt in dat land te kunnen bedienen). 	

⁹ Er ontstaan afwijkingen tussen de wettelijke activiteit in het Handelsregister (bank dient een vergunning te hebben om een cliënt in dat land te kunnen bedienen) en de wettelijke activiteit in de praktijk (bank dient een vergunning te hebben om een cliënt in dat land te kunnen bedienen).

			oplossingsrichtingen te zoeken.
Notarissen/advocaten derdenrekeningen	<p><i>Wwft</i></p> <ul style="list-style-type: none"> De geheimhoudingsplicht notarissen op basis van de Wet op het notarisambt botst met de verplichting die banken hebben op grond van de Wwft. 	<p><i>Anders</i></p>	<p>De volgende afspraak is gemaakt tussen FIN, het ministerie van Justitie en Veiligheid, de NVB, Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie en de toezichthouders Bureau Financieel Toezicht (BFT) en DNB: als een bank aanleiding heeft om voor de naleving van Wwft-verplichtingen informatie op te vragen bij een notaris over transacties van zijn cliënten, dan geeft de notaris daarover een verklaring af aan de bank. De verklaring bevat feitelijke informatie over het cliëntenonderzoek dat de notaris heeft uitgevoerd. De bank mag op deze verklaring vertrouwen, deze gebruiken bij, en verwerken in het Wwft-cliëntenonderzoek en verstrekken aan een toezichthouder of opsporingsdienst, als daarom wordt gevraagd. De notaris zal in alle gevallen waarin een dergelijke verklaring wordt afgegeven daar onverwijld melding van doen bij BFT. Met deze oplossing kunnen alle betrokken partijen aan de op hen rustende wettelijke vereisten voldoen. Over twee jaar zal deze oplossing worden geëvalueerd met de vraag of en waar deze zo nodig aanpassing behoeft.</p>
Not for Profit Organisations (NPO's)	<p><i>Wwft</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Het is niet duidelijk voor banken welke onderzoeksmaatregelen ze verplicht zijn toe te passen bij verscherpt onderzoek naar transacties met derde hoog risico landen; 	<p><i>Anders</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Klant (of doelen van klant) past soms niet binnen de waarden en/of het ESG-beleid van individuele banken. 	<p>FIN en het ministerie van Justitie en Veiligheid hebben het WODC gevraagd of het mogelijk is om in een volgende Nationale risicoanalyse factoren aan te wijzen of omstandigheden te benoemen die maken dat risico's hoger of lager zijn voor NPO's. Dit zal banken faciliteren in hun risicogebaseerde aanpak binnen deze sector.</p> <p>Er is een informatieportal ontwikkeld waarop</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Relatief vaak wisselende bestuursleden; • Feitelijk zeggenschap en pseudo-UBO's; • Vrijwilligerswerk maakt dat reacties op Wwft-vragen van banken op zich laten wachten; en • Contante geldstromen waarvan de herkomst beperkt kan worden vastgesteld; • NVB geeft aan dat banken lastig kunnen achterhalen waar contant geld aan wordt besteed; ING heeft de dienstverlening voor nieuwe stichtingen en verenigingen opgeschort tot 1 juni 2023 i.v.m. capaciteitsgebrek bij het cliëntenonderzoek. 		<p>NPO's meer informatie over poortwachtersverplichtingen kunnen vinden.</p> <p>Er wordt door de NVB en NPO's gewerkt aan inzicht in risicodifferentiatie in de sector. Concrete uitkomsten worden voor de zomer verwacht.</p> <p>Ten slotte wordt er in het kader van de ronde tafel over de risicogebaseerde aanpak gesproken over de invulling van het verscherpte cliëntenonderzoek.</p>
Sekswerkers	<p><i>Wwft</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Contante geldstromen waarvan de herkomst niet of beperkt kan worden vastgesteld; en • Banken geven aan dat zij misbruik van het financiële systeem voor het gronddelict voor witwassen, uitbuiting en mensenhandel, dienen te voorkomen.¹⁰ 	<p><i>Anders</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mogelijk niet passend binnen de waarden en/of het ESG-beleid van individuele banken; en • Correspondent relaties kunnen als voorwaarde hanteren dat hun Nederlandse zakelijke relatie deze sector niet bedient. De bank dient de klantengroep dan uit te sluiten. 	<p>NVB, DNB, FIN en een aantal brancheorganisaties van sekswerkers zijn in gesprek over de knelpunten en mogelijke oplossingsrichtingen. Onderwerp van gesprek is hoe om te gaan met het vaststellen van de bron van de middelen en de risicodifferentiatie tussen soorten sekswerk. FIN, DNB en NVB zijn in gesprek over de rol van banken bij het voorkomen van misbruik van het financiële systeem voor gronddelicten voor witwassen (waaronder uitbuiting).</p>

¹⁰ Deze gronden worden ook genoemd wanneer het gaat om het verkrijgen van een hypotheek.

Tabaksindustrie / elektronische rookwaar	<i>Wwft</i>	<i>Anders</i>	Indien er vanuit de sector behoefte aan is, kunnen er gesprekken opgestart worden om de ervaren problematiek te verkennen.
		<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijk niet passend binnen de waarden en/of het ESG-beleid van individuele banken; en • Mogelijk sprake van reputatierisico's voor sommige banken. 	
Trustkantoren	<i>Wwft</i>	<i>Anders</i>	In mei is de eerste verkennende werksessie gepland tussen banken en trustkantoren.
	<ul style="list-style-type: none"> • Afbakening van de poortwachtersrol van trustkantoren en de banken. 		
WSNP-bewindvoerder / faillissementscurator	<i>Wwft</i>	<i>Anders</i>	Bewindvoerders WSNP en faillissementscuratoren bankieren meestal bij meerdere banken. De NVB is duidelijkheid geboden over wie onderdeel moet zijn van het cliëntenonderzoek bij een failliete entiteit en aangemerkt zou moeten worden als UBO, zodat banken dit kunnen implementeren.
	<ul style="list-style-type: none"> • Onduidelijkheid bij banken wie als klant en UBO onderdeel moeten zijn van het cliëntenonderzoek: de failliete partij of de curator/bewindvoerder. 	<ul style="list-style-type: none"> • Werklast voor bewindvoerder en curator; • De (bijkomende) kosten van een dergelijke rekening kunnen hoog zijn. 	
Wettelijke vertegenwoordigers van mensen die onder curatele of bewind zijn gesteld	<i>Wwft</i>	<i>Anders</i>	Vertegenwoordigers bankieren meestal bij meerdere banken en zijn verplicht een rekening te openen. ¹¹ Naar verwachting zullen de verbeteringen van de Betaalvereniging in de communicatie over de aanvraagroute dit jaar zichtbaar worden. De Betaalvereniging, banken en brancheverenigingen blijven in gesprek met elkaar.
	<ul style="list-style-type: none"> • Om de risicofactoren evenredig over de banken te spreiden wordt bij een hogere risicoclassificatie het 'laatste bank' principe gehanteerd (Convenant Pakket Basisbetaalrekening). 	<ul style="list-style-type: none"> • De (bijkomende) kosten van een dergelijke rekening kunnen hoog zijn voor de vertegenwoordiger en zijn cliënt. 	

¹¹ Art. 1:386 lid 3 BW en art. 1:436 lid 4 BW.